

de Kinderombudsman.

IN 4 STAPPEN NAAR HET BESTE BESLUIT VOOR HET KIND

Het Kinderrechtenverdrag als kompas bij besluitvorming

KINDERRECHTENVERDRAG: HET BESTE VOOR KINDEREN

*Het beste voor kinderen. Dat is het uitgangspunt van het Kinderrechtenverdrag. En van iedereen die werkt met of voor kinderen. Het beste voor kinderen willen we allemaal. Dat begint bij het nemen van goede besluiten waarbij het belang van het kind voorop staat. In de praktijk is dat soms knap lastig. Daarom heeft het Kinderrechtencomité richtlijnen opgesteld over hoe je dat doet (Artikel 3 – Belang van het kind en General Comment nr. 14 – toelichting Belang van het kind). De Kinderombudsman heeft deze richtlijnen vertaald in een overzichtelijk stappenplan: **Het beste besluit voor het kind.***

INHOUDSOPGAVE

In 4 stappen naar het beste besluit voor het kind	3
Het stappenplan	4
Hoe gebruik ik deze stappen in mijn werk?	5
Vragenlijst en checklist voor kinderen en jongeren	6
Vragenlijst: Wat vind ik belangrijk?	7
Checklist: Beslissing over mij	8

IN 4 STAPPEN NAAR HET BESTE BESLUIT VOOR HET KIND

Ben jij hulpverlener of politieagent? Leraar of beleidsmaker? Elke dag zet jij je in voor kinderen en elke dag neem jij beslissingen die invloed hebben op het leven van kinderen. Dit zijn vaak ingewikkelde beslissingen waarbij veel verschillende belangen spelen en je soms twijfelt of je het goede doet.

Of het nu gaat om een uithuisplaatsing, het opsluiten van een kind in een politiecel, de schoolkeuze voor een leerling met autisme of het sluiten van een klimaatakkoord. Bij al deze beslissingen helpt het stappenplan **Het beste besluit voor het kind** jou om een goed besluit te nemen waarbij het belang van het kind voorop staat. In vier heldere stappen stel je het belang van het kind vast door:

1) te onderzoeken wat het beste is voor de ontwikkeling van het kind, 2) de andere belangen in kaart te brengen, 3) een afweging te maken tussen wat het beste is voor de ontwikkeling van het kind en alle andere belangen die een rol spelen en 4) door de beslissing uit te leggen aan het kind.

In dit boekje lees je alles over de vier stappen en hoe je deze kan gebruiken in jouw werk. Achterin staat een vragenlijst en checklist. Kinderen en jongeren kunnen deze gebruiken als voorbereiding op een beslissing over hun leven of om achteraf te kijken of de beslissing goed genomen is.

TOOLKIT HET BESTE BESLUIT VOOR HET KIND

Naast het stappenplan ontwikkelt het team van de Kinderombudsman de komende jaren samen met organisaties uit het jeugddomein ook andere tools die je in je dagelijks werk kunt inzetten. Er zijn hulpmiddelen voor jou als professional en voor kinderen en jongeren. Neem hiervoor een kijkje op onze website: www.dekinderombudsman.nl/toolkit-beste-besluit.

TWIJFELS OF BEHOEFTE AAN HULP?

De Kinderombudsman denkt graag met je mee. Bel (gratis) **0800 8765 432**, mail naar ombudswerk@dekinderombudsman.nl of ga naar www.dekinderombudsman.nl.

HET STAPPENPLAN

KINDERRECHTENPROOF BESLUIT

Een goed onderbouwd besluit vraagt volgens het Kinderrechtencomité om een kindvriendelijk, volledig onderzoek. En om een zorgvuldige afweging tussen wat het beste is voor het kind en welke andere belangen meespelen. Hierbij weeg je altijd mee wat het kind zelf belangrijk vindt en behandel je kinderen gelijk.

Als professional onderzoek je vanuit jouw deskundigheid de belangen van het kind. Dit doe je samen met een multidisciplinair team van alle mensen die betrokken zijn bij het kind. Jouw onderzoek en afwegingen leiden vervolgens tot een beslissing. In vier stappen kom je tot een goed afgewogen besluit waarbij het belang van het kind voorop staat.

BESLISSING IN 4 STAPPEN:

1

BELANGEN VAN HET KIND

Onderzoek wat het beste is voor de ontwikkeling van het kind en betrek het kind hierbij.

2

ANDERE BELANGEN

Breng in kaart welke belangen nog meer meespelen.

3

AFWEGEN VAN DE BELANGEN

Weeg wat het beste is voor de ontwikkeling van het kind af tegen wat er verder meespeelt. Stel hierbij het belang van het kind voorop.

4

UITLEG VAN HET BESLUIT

Bespreek de beslissing met het kind en vertel het kind of en wat het er tegen kan doen als hij of zij het er niet mee eens is.

HOE GEBRUIK IK DEZE STAPPEN IN MIJN WERK?

STAP 1: **ONDERZOEK WAT HET BESTE IS VOOR HET KIND**

Het Kinderrechtencomité wil dat alle professionals en instanties volgens eenzelfde methodiek onderzoeken wat het beste is voor het kind. Hierbij kijk je naar de specifieke eigenschappen van het kind, zijn familie en leefomgeving. Op basis van artikelen uit het Kinderrechtenverdrag heeft het comité de volgende checklist opgesteld.

De volgende zeven punten moeten altijd terugkomen in jouw onderzoek:

- 1. Identiteit van het kind**
Over wie gaat de beslissing eigenlijk?
Wat maakt dit kind speciaal? Hou rekening met het kind, denk hierbij onder andere aan geloof, cultuur, geslacht en leeftijd.
- 2. Mening van het kind over de situatie en te nemen beslissing**
Wat wil het kind zelf en waarom?
Vanaf pagina 11 vind je een checklist en vragenlijst die je hierbij kunnen helpen.

- 3. Behoud van de gezinsomgeving en belangrijke contacten**
Wat betekent het besluit voor bij wie het kind woont en voor het contact met belangrijke personen in het leven van het kind?
- 4. Zorg, bescherming en veiligheid**
Wat voor invloed heeft het besluit op de bescherming, verzorging en veiligheid van het kind?
- 5. Kwetsbare kinderen of bijzondere situaties**
Hoe moet rekening worden gehouden met extra bijzonderheden van het kind, zoals een beperking, trauma, sociale status of een laag of hoog IQ?
- 6. Recht van het kind op gezondheid**
Wat betekent de beslissing voor de gezondheid van het kind?
- 7. Recht van het kind op onderwijs**
Wat voor invloed heeft de beslissing op het volgen van (passend) onderwijs?

Aan de hand van jouw onderzoek bepaal je in deze eerste stap wat het beste is voor de ontwikkeling het kind, los van alles wat er verder speelt. Daarbij maak je een inschatting van de gevolgen van de beslissing voor zijn toekomst, zowel op korte als lange termijn.

STAP 2: BRENG OVERIGE BELANGEN IN KAART

Naast de belangen van het kind heb je te maken met andere belangen. Bijvoorbeeld wat de wensen van de ouders zijn, wat betrokken organisaties willen en of er voldoende geld is voor de gewenste oplossing. Ook kunnen er wetten en regels zijn die een obstakel vormen voor de beste oplossing voor het kind. Maak een overzicht van alle 'niet-kind belangen' waarmee je rekening moet houden bij je beslissing. Deze kunnen tegen het belang van het kind ingaan.

STAP 3: WEEG DE VERSCHILLENDE BELANGEN ZORGVULDIG AF EN NEEM EEN BESLISSING

Is het duidelijk wat het beste is voor (de ontwikkeling van) het kind en welke andere belangen er meespelen? Dan kun je op basis van deze informatie een aantal mogelijke beslissingen uitwerken. Wanneer je

vervolgens een beslissing neemt, leg je ook duidelijk uit waarom je deze beslissing hebt genomen. Noem in je motivatie alle factoren waarmee je rekening hebt gehouden en hoe je deze tegen elkaar hebt afgewogen. En breng in kaart hoe het belang van het kind terugkomt in jouw beslissing. Wanneer je een beslissing neemt die niet het beste is voor het kind moet je jouw keuzes extra motiveren. Is er echt geen andere weg?

STAP 4: BESPREEK JE KEUZES MET HET KIND

Leg elke belangrijke beslissing in begrijpelijke taal uit aan het kind. Vertel niet alleen welke beslissing je gaat nemen, maar leg ook uit hoe je de beslissing hebt genomen en op welke manier je rekening hebt gehouden met het kind. Is het kind het niet eens met een besluit? Vertel dan of er iets tegen de beslissing gedaan kan worden en zo ja, wat het kind of zijn ouders hiertegen kunnen doen.

VRAGENLIJST EN CHECKLIST VOOR KINDEREN

Op de volgende pagina vind je de vragenlijst en checklist voor kinderen en jongeren. Zij kunnen deze gebruiken als voorbereiding op een beslissing over hun leven of om achteraf te kijken of de beslissing goed genomen is. Ook jij kan deze hulpmiddelen gebruiken als je een beslissing neemt die invloed heeft op het leven van een kind.

BESLISSING OVER JOU? BEREID JE VOOR!

Soms wordt er door een volwassene een belangrijke beslissing over jou genomen. Bijvoorbeeld door jouw leraar, de politie of een hulpverlener. Over waar je gaat wonen, welke hulp je krijgt of naar welke school je gaat. Het is belangrijk dat de mensen die zo'n beslissing over jou nemen weten wie jij bent en wat jij nu én in de toekomst belangrijk vindt.

VRAGENLIJST EN CHECKLIST

De Kinderombudsman helpt je met de vragenlijst en checklist om te bepalen wat voor jou belangrijk is en of de volwassenen die een beslissing over jou nemen overal aan gedacht hebben.

Door het beantwoorden van de vragen in de **'Vragenlijst: Wat vind ik belangrijk?'** staat alles wat voor jou belangrijk is op een rijtje. Dit kan je gebruiken voor een gesprek waar een beslissing over jou wordt genomen. Als er een beslissing over jou genomen wordt of genomen is kan je met de **'Checklist: Beslissing over mij'** kijken of er rekening gehouden wordt met wat voor jou belangrijk is.

VRAGENLIJST: WAT VIND IK BELANGRIJK?

WANNEER GEBRUIK IK DEZE VRAGENLIJST?

Bij een beslissing over jouw leven is het belangrijk dat mensen weten wie jij bent en wat jij nu én in de toekomst belangrijk vindt. Leg daarom aan de volwassene die een beslissing over jou neemt uit wat voor jou belangrijk is zodat ze hier rekening mee kunnen houden.

Vind je dit moeilijk of weet je niet goed wat je wilt vertellen? Gebruik dan deze vragenlijst en bedenk voor jezelf de antwoorden op de vragen. Of vraag of iemand die jou goed kent dit samen met jou, of voor jou, te doen. Je kan dan gelijk checken of diegene jou goed genoeg kent.

Het beantwoorden van de volgende vragen helpt je om jouw verhaal duidelijk te vertellen.

1. DIT BEN IK EN DIT MAAKT MIJ BIJZONDER!

(Omschrijf hier onder andere je naam, je leeftijd, waar je vandaan komt, en wat anderen absoluut over jou moeten weten)

2. DIT VIND IK HET BELANGRIJKST IN MIJN LEVEN EN VOOR DIT BESLUIT

(Bijvoorbeeld dat ik bij mijn (pleeg)ouders kan wonen, met vrienden leuke dingen kan doen, naar een school gaan die goed bij mij past, dat er voor mij een vertrouwd ziekenhuis in de buurt is waar ik naar toe kan gaan, of dat mijn huisdier bij me kan blijven)

3. DIT ZIJN MENSEN DIE BELANGRIJK ZIJN IN MIJN LEVEN

(Denk aan belangrijke personen zoals jouw (pleeg) ouders, jouw broer of zus, een vriend of vriendin)

4. DIT HEB IK NODIG OM MIJ VEILIG TE VOELEN EN HIER KAN ER HET BEST VOOR MIJ GEZORGD WORDEN

(Wat heb je nodig zodat je niet bang bent voor ruzie, geweld of misbruik, en dat er mensen zijn die van je houden en voor je zorgen)

5. DIT VIND IK MOEILIK IN MIJN LEVEN

(Je hebt misschien een vervelende ervaring gehad, je zit nu in een moeilijke situatie, of er zijn andere dingen die niet makkelijk gaan in jouw leven)

6. ZO VOEL IK MIJ OP DIT MOMENT

(Denk aan of je je goed voelt over wie je bent, of je goede begeleiding of behandeling krijgt als het minder goed met je gaat)

7. DIT HEB IK NODIG VOOR MIJN GEZONDHEID EN VOOR GOEDE GEZONDHEIDSZORG

(Bijvoorbeeld dat je naar de dokter kunt gaan, als dit nodig is)

8. DIT IS WAAR IK LES KRIJG, WAT IK GRAAG LEER EN WAT BIJ MIJ PAST

(Ga je nu naar een school of volg je een opleiding die bij jou past, is het veilig op school of op de opleiding, wat vind jij fijn om te leren en wat heb je nodig?)

CHECKLIST: BESLISSING OVER MIJ

WANNEER GEBRUIK IK DEZE CHECKLIST?

Als er een beslissing over jou genomen wordt kan je met deze checklist kijken of er rekening gehouden wordt met wat voor jou belangrijk is. Dit kan je doen als de beslissing nog genomen moet worden, maar ook als de beslissing al genomen is.

HEB JE VEEL VRAGEN MET 'NEE' BEANTWOORD?

Heb je de checklist helemaal ingevuld en heb je veel vragen met 'nee' beantwoord? Dan kan het zijn dat ze te weinig over jou weten om een goede beslissing te kunnen nemen. Het is belangrijk dat de volwassene die een beslissing over jou neemt rekening met jou houdt. Leg daarom aan de volwassene uit wat voor jou belangrijk is. Misschien vind je het fijn om dit samen te doen met iemand die je vertrouwt.

WAAR GAAT DE BESLISSING OVER?

Wat is belangrijk voor mij bij deze beslissing?

WORDT ER GOED GEKEKEN NAAR...

Ja Nee

- 1. Wie ik ben?**
Weten ze genoeg over mij? Bijvoorbeeld waar ik vandaan kom, en wat ik anderen graag over mezelf zou willen vertellen?
- 2. Wat belangrijk is voor mij, nu & in de toekomst?**
Bijvoorbeeld bij mijn ouders kunnen wonen, met vrienden leuke dingen doen, sporten of een fijn ziekenhuis in de buurt?
- 3. Wat ik de beste beslissing vind voor mezelf?**
- 4. Of ik kan wonen bij wie ik wil en of ik contact kan houden met wie voor mij belangrijk zijn?**
Denk aan de mensen die altijd voor je klaarstaan en van je houden, bijvoorbeeld je ouders, opa en oma, broer of zus, buren of een vriend.
- 5. Waar ik me het veiligst voel en dat er goed voor mij gezorgd wordt?**
- 6. Of dat er dingen moeilijk zijn (geweest) in mijn leven?**
Weten ze dat ik vervelende dingen heb meegemaakt?
- 7. Of ik op dit moment lekker in mijn vel zit?**
- 8. Of ik een beperking of uitdaging heb?**
- 9. Of ik gezondheidsproblemen heb en of ik goede hulp krijg?**
- 10. Of ik naar een school ga of een opleiding volg die goed bij mij past?**

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

HOE IS DE BESLISSING GENOMEN?

Hebben ze mij genoeg informatie gegeven?

Voor, tijdens en nadat de beslissing werd genomen?

WORDT ER GOED GEKEKEN NAAR...

Ja Nee

- 1. Of ik de informatie die ik heb gekregen over wat er gaat gebeuren wel helemaal begrijp?**
- 2. Of ik vragen heb kunnen stellen over wat er gaat gebeuren?**
En hebben ze het toen goed aan mij uitgelegd? Begrijp ik nu wat er gaat gebeuren?
- 3. Waar ik recht op heb?**
En weet ik zelf ook waar ik recht op heb?
- 4. Of ik me veilig en op m'n gemak voelde tijdens het gesprek over de beslissing?**
En of het in een fijne en veilige plek was?
- 5. Of ik echt mijn mening heb kunnen geven over wat voor mij belangrijk is?**
- 6. Of er goed en met respect met mij is omgegaan?**
- 7. Of ze echt luisteren naar wat ik belangrijk vind?**
Nemen ze mij serieus?
- 8. Of de beslissing begrijpelijk aan mij is uitgelegd?**
- 9. Of ik weet wat ik kan doen als ik het niet mee eens ben met de beslissing?**

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

DE KINDEROMBUDSMAN

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

0800-876 54 32
(maandag tot en met vrijdag van 12.00 tot 17.00 uur)

www.dekinderombudsman.nl